

Силабус дисципліни «Фінансовий ринок з використанням управлінських інформаційних систем і технологій»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 123 · КОМП'ЮТЕРНА ІНЖЕНЕРІЯ

БАКАЛАВР

120 годин · 4 кредити ЄКТС · 4 змістовних модулі

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Фінансовий ринок з використанням управлінських інформаційних систем і технологій

Спеціальність: **123** Комп'ютерна інженерія

Освітня програма: Фінанси, банківська справа та страхування в управлінських інформаційних системах і технологіях

Ступінь: Бакалавр

120

Годин

загальний обсяг дисципліни

4

Кредити ЄКТС

відповідно до стандарту

4

Модулі

змістовних блоки курсу

Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання інформації у фінансово-економічному контексті: виявлення суттєвих даних, порівняння альтернатив, формування обґрунтованих висновків і висловлення власної позиції. Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки аналітичних звітів, розрахункових робіт і презентацій. Здатність до усної та письмової професійної комунікації: чітко пояснювати фінансові поняття, аргументовано відповідати на запитання, оформлювати звіти, висновки та аналітичні записки. Відповідальність, ініціативність, дисциплінованість та готовність працювати в команді під час групового аналізу кейсів фінансового ринку. • аналізувати навчальну, статистичну та нормативну інформацію; • виділяти головне та узагальнювати результати; • планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів; • коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками; • брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки.	Фахові компетентності Розуміння сутності фінансового ринку, його структури, функцій та ролі в економічній системі. Знання принципів функціонування сегментів фінансового ринку: грошового, кредитного, валютного та ринку цінних паперів, а також механізмів прийняття інвестиційних рішень. Здатність аналізувати фінансові інструменти та показники ринку: вартість цінних паперів, прибутковість, ризик, ліквідність. Знання основ державного регулювання фінансового ринку, діяльності фінансових посередників, використання інформаційних систем і технологій для моніторингу та аналізу ринкових даних. • оцінювати фінансові інструменти та їх ринкову вартість; • визначати роль і функції фінансового ринку в національній економіці; • характеризувати структуру та учасників фінансового ринку; • орієнтуватися в основах ціноутворення фінансових активів; • застосовувати ІТ-інструменти для аналізу та моніторингу ринкових даних.	Результати навчання Пояснювати сутність фінансових категорій та явищ: фінансовий ринок, фінансові інструменти, цінні папери, дохідність, ризик, ліквідність, фінансові посередники, інвестиційний портфель. Аналізувати основні показники фінансового ринку для виявлення тенденцій і прийняття обґрунтованих рішень. Характеризувати сегменти фінансового ринку та застосовувати методи оцінки фінансових активів, визначати основні тенденції та робити висновки щодо ефективності ринку. Орієнтуватися в нормативно-правовій базі у сфері фінансового ринку та застосовувати інформаційні технології для фінансового аналізу. • пояснювати економічний зміст фінансових термінів; • аналізувати структуру і динаміку фінансового ринку; • визначати показники дохідності, ризику та ліквідності фінансових інструментів; • застосовувати базові методи оцінки фінансових активів; • використовувати ІТ-ресурси та нормативні джерела для прийняття обґрунтованих фінансових рішень.

Фінансовий ринок: сутність, структура та інфраструктура

Тема 1.1

Фінансовий ринок як економічна категорія. Сутність, функції та роль фінансового ринку в економічній системі.
Класифікація фінансових ринків за різними ознаками.
Взаємозв'язок фінансового ринку з реальним сектором економіки.

Тема 1.2

Учасники та інфраструктура фінансового ринку: емітенти, інвестори, фінансові посередники, регулятори. Інституційна структура: банки, страхові компанії, інвестиційні фонди, брокери, депозитарії.

Тема 1.3

Державне регулювання фінансового ринку. Органи регулювання: НБУ, НКЦПФР. Нормативно-правова база. Пруденційний нагляд та захист прав інвесторів в умовах цифровізації.

Грошовий, кредитний та валютний ринки

Тема 2.1

Грошовий ринок: сутність, інструменти та механізми функціонування. Попит і пропозиція на гроші. Процентні ставки та їх роль у перерозподілі фінансових ресурсів.

Тема 2.2

Кредитний ринок: суб'єкти, об'єкти, інструменти. Банківське кредитування та небанківські кредитні установи. Ціна кредиту та чинники її формування.

Тема 2.3

Валютний ринок: поняття, учасники та види операцій. Валютний курс, методи його котирування та чинники впливу. Валютне регулювання та курсова політика НБУ.

Тема 2.4

Ринок фінансових послуг: страховий ринок та ринок інститутів спільного інвестування. Характеристика фінансових посередників небанківського сектору, їх інструменти та регулювання.

Ринок цінних паперів та похідних фінансових інструментів

Тема 3.1

Ринок цінних паперів: сутність, структура та учасники.
Пайові та боргові цінні папери: акції, облигації, їх класифікація, оцінка вартості та дохідності.

Тема 3.2

Фондова біржа: організація торгів, біржові індекси, механізми ціноутворення. Технічний та фундаментальний аналіз цінних паперів.

Тема 3.3

Похідні фінансові інструменти (деривативи): ф'ючерси, опціони, свопи, форварди. Використання деривативів для хеджування ризиків та спекулятивних операцій.

Тема 3.4

Депозитарна система та клірингова діяльність. Розрахунки за цінними паперами, депозитарії та реєстратори. Захист прав інвесторів на фондовому ринку.

Інвестиції, ризики та ІТ на фінансовому ринку

Тема 4.1

Інвестиційна діяльність на фінансовому ринку: поняття, суб'єкти, стратегії. Портфельне інвестування: формування та управління інвестиційним портфелем, оцінка ефективності.

Тема 4.2

Фінансові ризики: класифікація, методи оцінки (VaR, стрес-тестування) та управління. Диверсифікація як інструмент зниження ризику портфеля цінних паперів.

Тема 4.3

Інформаційні технології на фінансовому ринку: фінтех, електронні торгові платформи, алгоритмічна торгівля. Використання аналітичних ІС для моніторингу ринку та прийняття рішень.

Тема 4.4

Цифровізація фінансового ринку: блокчейн, криптоактиви, цифрові валюти центральних банків (CBDC). Регулювання цифрових активів та перспективи розвитку FinTech в Україні.

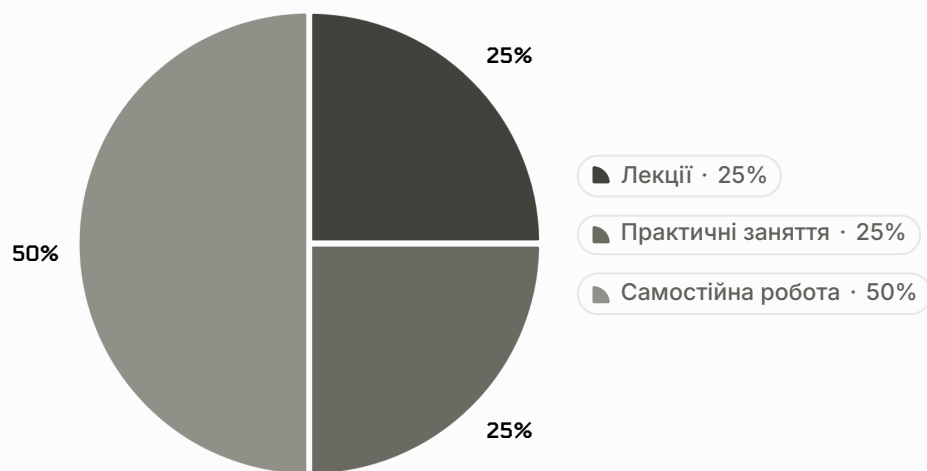
Розподіл навчального часу – 120 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	Самостійна робота (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 – Фінансовий ринок як категорія	2	2	4
	Тема 1.2 – Учасники та інфраструктура	2	2	4
	Тема 1.3 – Державне регулювання	2	2	4
Модуль 2	Тема 2.1 – Грошовий ринок	2	2	4
	Тема 2.2 – Кредитний ринок	2	2	4
	Тема 2.3 – Валютний ринок	2	2	4
	Тема 2.4 – Ринок фінансових послуг	2	2	4
Модуль 3	Тема 3.1 – Ринок цінних паперів	4	4	6
	Тема 3.2 – Фондова біржа та аналіз	4	4	6
	Тема 3.3 – Деривативи	2	2	4
	Тема 3.4 – Депозитарна система	2	2	4
Модуль 4	Тема 4.1 – Інвестиційна діяльність	2	2	4
	Тема 4.2 – Фінансові ризики	2	2	4
	Тема 4.3 – ІТ на фінансовому ринку	2	2	4
	Тема 4.4 – Цифровізація та FinTech	2	2	4
Разом		34	34	60

 Загальний обсяг: **120 годин = 4 кредити ЄКТС**. Розподіл є орієнтовним і може коригуватися відповідно до специфіки навчального процесу. Лекції – 30 год., практичні – 30 год., самостійна – 60 год.

Примітки до розподілу часу

Структура навчального часу

Загальний обсяг — **120 годин (4 кредити ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою.

- **Лекції (30 год.):** подача ключового теоретичного матеріалу
- **Практичні (30 год.):** відпрацювання навичок, розв'язання задач
- **Самостійна робота (60 год.):** поглиблене вивчення, підготовка завдань

❏ Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни** — студенти навчаються працювати з фінансовими джерелами та IT-платформами самостійно.

Самостійна робота студентів

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками з фінансового ринку (Стойко, Дема, Слав'юк, Глущенко та ін.), нормативно-правовими актами (Закон України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки», постанови НБУ, рішення НКЦПФР), науковими статтями у фахових виданнях. Студент має вміти конспектувати ключові положення, виділяти головні поняття та визначення, порівнювати підходи різних авторів до трактування фінансових категорій.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів Національного банку України (bank.gov.ua), Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (nssmc.gov.ua), Міністерства фінансів (mof.gov.ua), Державної служби статистики (ukrstat.gov.ua) та Верховної Ради (zakon.rada.gov.ua). Аналіз звітів про стан фінансового ринку, даних про котирування цінних паперів, порівняння показників у динаміці, пошук актуальної інформації для навчальних завдань. Розвиток навичок роботи з аналітичними ІТ-платформами.

Індивідуальні завдання

Виконання розрахункових завдань із визначення показників дохідності та ризику цінних паперів, оцінки вартості акцій та облігацій; аналітичних завдань щодо порівняльного аналізу фінансових інструментів, динаміки ринкових індексів; творчих завдань — підготовка есе, аналітичних записок, міні-досліджень з актуальних питань фінансового ринку та FinTech в Україні. Очікуваний результат — уміння застосовувати теорію на практиці та інтерпретувати ринкові дані.

Підготовка до занять

Підготовка до практичних занять шляхом опрацювання умов задач, повторення теоретичного матеріалу та відпрацювання алгоритмів оцінки фінансових активів; підготовка до тестувань через вивчення ключових термінів і визначень, формул і базових підходів; підготовка до контрольних робіт за кожним змістовним модулем через систематизацію знань і розв'язання типових задач. Очікуваний результат — готовність до активної роботи на заняттях і впевнене виконання контрольних завдань.

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: розрахункові та аналітичні вправи за темами змістовного модуля. Оцінюються регулярність виконання завдань, якість відповідей і рівень засвоєння матеріалу. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру.

2

Проміжний контроль

Самостійна робота — комплексне ситуаційне завдання або реферат, які охоплюють теми змістовних модулів (теоретичні питання, розрахункові задачі, аналіз фінансових інструментів та ринкових даних). Оцінюються повнота відповіді, правильність розрахунків та обґрунтованість висновків.

3

Підсумковий контроль — Іспит

Іспит відповідно до навчального плану. Форма проведення — письмове тестування та/або розв'язання задач. Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали оцінювання: 100-бальна система з переведенням у національну шкалу та ЄКТС.

Методи викладання

Підходи до навчання

Викладання дисципліни «Фінансовий ринок» поєднує класичні академічні та інтерактивні методи, що забезпечує формування не лише міцної теоретичної бази, а й практичних навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності у сфері фінансів та інформаційних технологій. Такий підхід сприяє глибшому розумінню фінансових процесів, розвитку аналітичного мислення та вмінню застосовувати набуті знання під час розв'язання фахових завдань.

Лекції Системне подання теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, таблиць і прикладів із ринкової практики; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.	Кейс-стаді Аналіз реальних ситуацій на фінансовому ринку (поведінка індексів, криза, IPO); студенти виявляють проблему, пропонують рішення та обґрунтовують висновки.	Практичні задачі Розрахункові вправи за темами (визначення дохідності, оцінка акцій та облігацій, аналіз валютних курсів); відпрацювання алгоритмів розв'язання.
Дискусії Обговорення актуальних проблем фінансового ринку України (цифровізація, криптоактиви, регулювання FinTech); розвиток критичного мислення та аргументації.	Робота з нормативними документами Опрацювання Закону України «Про ринки капіталу», постанов НБУ, рішень НКЦПФР та підзаконних актів; формування навичок роботи з правовою базою фінансового ринку.	Самостійне дослідження Підготовка аналітичних записок, міні-рефератів і презентацій за обраною темою фінансового ринку; розвиток навичок роботи з ринковими даними та IT-платформами.
Тестування та опитування Перевірка рівня засвоєння матеріалу після кожної теми; формування навичок чіткого та лаконічного формулювання відповідей на питання з фінансового ринку.		
Усі методи спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування в управлінських інформаційних системах і технологіях» спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія».		

Рекомендована література та ресурси

1. Стойко О. Я., Дема Д. І. Фінанси : підручник / за ред. О. Я. Стойка. 2-ге вид., перероб. і доп. — Житомир : Університет «Полісся», 2024. — 317 с.
2. Слав'юк Н. Р., Глущенко С. В. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. — Київ : НаУКМА, 2022. — 205 с.
3. Стеценко С. П., Титок В. В., Лисиця Н. В. та ін. Фінанси : навч. посіб. — Київ : КНУБА, 2024.
4. Ганзюк С. М. Конспект лекцій з дисципліни «Фінансовий ринок» (Частина І). — Кам'янське : ДДТУ, 2024. — 61 с.
5. Дергалюк М. О. Фондовий ринок. Практикум : навч. посіб. [Електронний ресурс]. — Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. — 99 с.
6. Грубляк О. М., Юрій Е. О. Світова фінансова система : навч. посіб. — Чернівці : ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2023. — 217 с.
7. Крупка М., Андрущак Є., Пайтра Н. та ін. Банківська система : підруч. 2-ге вид., переробл. і доповн. / за ред. М. Крупки. — Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. — 524 с.
8. Майстер А. В. Фондовий ринок: теоретичні аспекти функціонування. Ефективна економіка: електронний журнал. — 2023. — № 11. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.11.33>
9. Гнидюк І. В., Складанюк М. С. Розвиток digital-технологій на ринку фінансових послуг України в умовах воєнного стану. Економіка та суспільство. — 2022. — Вип. 42. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1642/1579>
10. Данилишин В. І., Синиця С. М. Діджиталізація на ринку фінансових послуг: сутність та значення для економіки України в умовах сьогодення. Трансформаційна економіка. — 2023.
11. Кравчук Н. Я., Луцишин О. О. Фінансовий ринок України під час війни: реалії функціонування. Світ фінансів. — 2022. — № 4(73). — С. 112–128.
12. Гринчишин Я. Стратегічні напрями розвитку ринку фінансових послуг в Україні. Фінансовий простір. — 2023. — С. 37–49.
13. Закон України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» від 23.02.2006 № 3480-IV (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>
14. Закон України «Про Національний банк України» (чинна редакція зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
15. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» від 12.07.2001 (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
16. Закон України «Про кредитні спілки» від 14.07.2023. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
17. Офіційний сайт Національного банку України. — URL: <https://bank.gov.ua/>
18. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР). — URL: <https://www.nssmc.gov.ua/>
19. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. — URL: <https://mof.gov.ua/>
20. Офіційний сайт Державної служби статистики України. — URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
21. Офіційний сайт Верховної Ради України. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
22. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. — URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
23. Журнал «Економіка та суспільство» (електронне видання). — URL: <https://economyandsociety.in.ua/>
24. Аналітичний портал Finance.ua — URL: <https://finance.ua/>
25. Стратегія розвитку фінансового сектору України. Звіт про реалізацію за 2022 рік. — 2023. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_finsector2025_zvit_2022.pdf